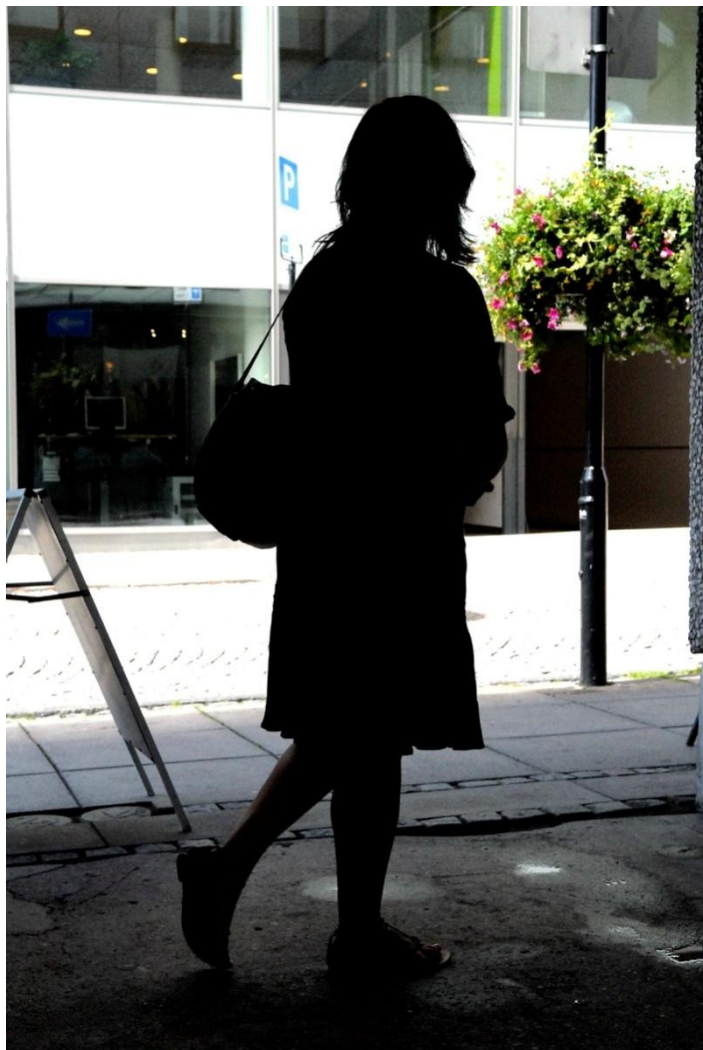

Innsynssaken i Sandefjord

Metoderapport av
Marianne Henriksen

Innsender: journalist Marianne Henriksen

Telefon: 92 45 22 45

E-post: marianne.henriksen@sb.no

Undertegnede har vært ansatt i Sandefjords Blad siden 1. desember 2007.

Storgata 4, 3201 Sandefjord

Telefon: 33 42 20 00

Nettoopplag: 14.260

Lesertall: 37.000

Leserdekning: 82,8 %

Sandefjords Blad, som er en enhet under Edda Vestfold As, har 39 årsverk, herav 16 journalister.

Innsynssaken i Sandefjords Blad avdekket at tidligere barnevernsbarn ble umyndiggjort da de ba om innsyn i sin mappe hos barnevernet. Uavhengig av alder måtte de ha foreldrenes tillatelse til å få innsyn i sine egne mapper, foreldre noen av dem knapt hadde sett siden førskolealder. Nærmere undersøkelser viste at praksisen var ulik fra kommune til kommune og at loven ble praktisert ulikt. Saken endte med at alle relevante forvaltningsorganer mottok en presisering fra Justisdepartementet våren 2010, som sier at myndige personer skal ha innsyn i saker som angår dem.

1: Hvordan kom det i gang, hva startet det hele?

Som følge av barnehjemssakene jeg har skrevet om siden februar 2008, blir jeg våren 2008 interessert i å få høre erfaringer fra folk som har vært under offentlig omsorg i nyere tid. (Se vedlegget "Barnehjemssaken i Sandefjord").

Det fører meg til en 24-år gammel kvinne som bodde ved en barnevernsinstitusjon/styrket skole i perioden 1999 – 2001.

Målet var å høre hvordan barnevernet fungerer i dag, og hvordan 24-åringen ser tilbake på oppholdet der. Jeg får møte både 24-åringen, moren hennes og sosiallæreren som fulgte henne opp. De forteller om noen turbulente år ut og inn av ungdomsinstitusjoner. Hovedbudskapet hennes er likevel at hun klarte seg greit, noe hun kan takke helsearbeidere som valgte å følge hjertet og bruke empatien sin framfor dem som ridde et rigid regelverk og glemte henne som menneske. Det var i prosessen med å dokumentere hennes historie at innsynssaken tok form. Hun ble nektet dokumentinnsyn i sin egen mappe, et innsyn som jeg fremmet overfor barnevernsetaten for å dokumentere hennes historie.

2. Problemstilling

Det jeg ville ha svar på, var som følger:

2.1: Hvordan møter barneverntjenesten barn og unge i dag?

2.2: Hva er erfaringen fra de som er unge voksne, og kan se konsekvensene av tiden under offentlig omsorg?

2.3: Problemstillingen endrer seg

24-åringen nektes innsyn i mappen hos barneverntjenesten begrunnet i at hun da hun var i barnevernets saker var under 15 år og ikke hadde partsrettigheter. Derfor blir vårt spørsmål videre:

2.4: Er det riktig at en myndig person ikke skal ha innsyn i opplysninger som omhandler en selv?

2.5: Hva skal til for at Sandefjord kommune endrer sin holdning i dette spørsmålet?

3. Publiserte artikler

Beskrivelse av oppslag og linker med noen stikkord om hver sak følger her:

Den første saken, en konsekvens av at 24-åringen ble nektet innsyn ble publisert 15. august 2008.

Tittel: Måtte be foreldrene om lov

<http://www.sb.no/apps/pbcs.dll/article?AID=/20080815/NYHETER/536396182>

Til den andre saken, publisert 20. august, ba vi om en uttalelse fra høyres representant Andre Dahl Oktay i stortingets justiskomité. Han sier at han vil ta dette opp i Stortingets spørretime, fordi han også mener Sandefjord kommune tolker loven feil. Per i dag avventer han sivilombudsmannens avgjørelse, før han vil ta det opp der.

Tittel: Innsynsnekt tas opp i Stortinget

<http://www.sb.no/apps/pbcs.dll/article?AID=/20080820/NYHETER/499313565>

Vi har også funnet ut at kommuneadvokaten ikke har sjekket mappen til 24-åringen nærmere før han opprettholdt barnevernlederens innsynsnekt, noe fylkesmannen ga kommunen medhold i.

Den saken vi opprinnelig trengte mappen som kilde til, ble publisert 27. August 2008.

Tittel: Savnet fagfolk med engasjement

<http://www.sb.no/apps/pbcs.dll/article?AID=/20080827/NYHETER/543426725>

En tidligere barnehjemsgutt på 35 år får ikke innsyn i mappen sin før barnevernsetaten har sporet opp moren, som overlot omsorgen for ham til det offentlige da han var tre år. Det kom fram i en reportasje publisert 10. Februar 2009.

Tittel: Bosted avgjør innsyn

<http://www.sb.no/article/20090210/NYHETER/974999414>

Da denne sto på trykk, ble jeg kontaktet av en 34-åring. Han kunne fortelle at kommunen tolket regelverket på samme måte overfor ham, og at han etter 15 måneder kun hadde fått tilgang til deler av mappa si. Hans historie viser enda bedre hvor feil kommunens praksis kan slå ut. Som barn fortalte han barnevern og familie om farens overgrep, i dag er det faren som nekter ham innsyn – og som blir hørt.

Tittel: Nektes å lese sin egen mappe

<http://www.sb.no/article/20090310/NYHETER/479031918/1158>

34-åringen kontakter meg sammen med 24-åringen Tone-Merethe Andersen, som ble gitt fullt innsyn i sin barnevernsmappe av Sandefjord kommune:

Tittel: Han nektes, hun får ja

<http://www.sb.no/article/20090321/NYHETER/217758123>

Det viser seg at kommuneadvokat Ivar Otto Myhre og ledelsen i barnevernet i Sandefjord har sprikende syn. Det kommer fram i en sak vi publiserer 13. Mars.

Tittel: - Burde gitt innsyn

<http://www.sb.no/article/20090313/NYHETER/759080708>

Mandag 20. April kommer svaret på Sivilombudsmannens spørsmål til Barne- og likestillingsdepartementet, som nå har vært til behandling hos lovavdelingen i Politi- og Justisdepartementet. Det viser at det ikke er behov for lovendring, lovens tekst er at innsyn skal gis til alle som ønsker å få full innsikt i sine egne barnevernssaker. Sandefjord kommune har tolket loven feil, og lagt et brev fra 1999 til grunn for sin innsynsnekt. Nå er denne praksisen vurdert som feil, og føringer blir sendt ut til alle kommuner, fylker og etater som har med barnevern og sosiale saker å gjøre.

Tittel: Må gi fullt innsyn

<http://www.sb.no/article/20090421/NYHETER/552827274>

4. Hvordan sakene ble til

Jeg fikk kontakt med 24-åringen gjennom en tidligere sosiallærer Vigdis Hegg. Hun ønsket i utgangspunktet at vi skulle fortelle om hennes næringskonsept, som går ut på å være rådgiver for foreldre, barn og unge med psykososiale vanskeligheter. Jeg forklarer i min første telefonsamtale med Hegg hva jeg er ute etter, nemlig å få høre hvordan barnevernet oppleves av de som har vært i kontakt med dem som fremdeles er unge voksne. Hegg setter meg raskt i kontakt med ei hun har fulgt tett. Hegg var 24-åringens sosiallærer og fulgte henne nært i hele perioden da hun var i forskjellige tiltak fra barneverntjenesten i Sandefjord kommune og Vestfold fylkeskommune (Bufetat).

24-åringen vil ikke stå fram med navn. Det vil heller ikke moren eller faren hennes, som begge er ressurssterke mennesker, og selv i sin tid ba om hjelp med en suicidal datter som lekte med rusmidler. Siden 24-åringens problemer løste seg ved at fortrenge minner kom til overflaten, fra overgrep utført av en onkel, er det uproblematisk for oss å kunne love anonymitet. For å gjøre en grundig journalistisk vurdering, ba jeg om dokumentinnsyn i dommen i sedelighetsaken og i mappen hennes hos barneverntjenesten i Sandefjord. Slik kan jeg få svar fra en kilde på spørsmål 2.1 og 2.2. Vi valgte å kalle 24-åringen for "Siv" da vi ikke kunne omtale henne ved navn. Derfor kaller jeg henne det videre også i denne rapporten.

Siv skriver under på et skjema der hun fritar domstolen og barneverntjenesten for taushetsplikt. Sedelighetsdommen får jeg utlevert uten problemer, men hos kommunen går det ikke like greit.

28. april spør jeg kommuneadvokat Ivar Otto Myhre per telefon om det vil by på problemer å få dokumentinnsyn etter at min kilde har signert fritak for taushetsplikt jf. Forvaltningslovens paragraf 13 a 1., og tilsvarende bestemmelser i andre lover. Myhre mener det ikke vil være problematisk, men sier at andre personer kan komme til å bli sladdet dersom de ikke også fritar for taushetsplikt.

29. april møter jeg opp personlig hos barneverntjenesten. Jeg leverer skjemaet Siv har signert for at avisen skal få innsyn, med et følgebrev til Anne Lise Steen Firing, som er den konstituerte barnevernlederen Berit Kvanviks ferievikar. Jeg ber jeg om å få utlevert kopier av dokumentene i mappen. Dette står i innsynsbejæringen:

"Vedlagt finner dere fritak fra taushetsplikt for.....Jeg avklarte med Ivar Otto Myhre at dette skulle være uproblematisk å løse i løpet av få dager, så sant dere fjerner papirer der andre personer omtales (eller sladder navn). Jeg regner med å bli kontaktet for en gjennomgang dersom dere ikke ønsker å kopiere ut de tilgjengelige papirene...."

Kvanvik svarer meg på telefon en drøy uke senere at siden 24-åringen var under 15 år da hun hadde sine tiltak i barnevernet, har hun ikke partsrettigheter. Dette hjemler hun i barnevernloven. Foreldrene må etter hennes syn godkjenne at Siv får innsyn. Myhre bekrefter at dette er riktig praksis. 16. mai klager vi avgjørelsen inn for fylkesmannen i Vestfold. 6. juni ber fylkesmannen kommunen om en redegjørelse, som kommunen sender 20. juni. Etter kommunens redegjørelse velger fylkesmannen å gi kommunen medhold.

4.1. Endelig publisering

15. august er dette saken på vår første side, "**Nektes innsyn i egen mappe**", mens saken presenteres på side 6 og 7. I hovedsaken kommer 24-åringens opplevelse fram, med kommuneadvokatens svar til henne og avisen. I undersaken har vi kontaktet Kristine Holm, sekretær i Presseforbundet, for en uttalelse. Hun er ikke enig i kommunens tolkning, og redegjør for reglene.

Når jeg i forbindelse med denne saken, ber kommuneadvokaten om å utdype og forklare avgjørelsene, fordi dette er et vanskelig felt for meg, røper Myhre at han ikke vet noe om personen som ba om innsyn, fordi han ikke har sett mappen selv. Barnevernlederen har orientert ham, og han har vurdert saken ut i fra Kvanviks redegjørelse.

Jeg kontakter lokale politikere i Helse- og sosialutvalget, for å høre hva de mener om kommunens praksis. Både arbeiderpartiets Morten Istre og Fremskrittspartiets Vidar Andersen har forståelse for barnevernsbarnas ønske om innsyn, men stiller seg bak barnevernets avgjørelse fordi de kjenner for lite til jussen, og har tillit til at barnevernet tar avgjørelser i tråd med lovverket.

Derfor kontakter jeg Andre Dahl Oktay, Høyres representant i Stortingets justiskomité. Han vil ta opp problematikken med justisministeren i Stortingets spørretime. Dette fører til neste oppslag 20.

August: **Innsynsnekt tas opp i Stortinget**

4.2. Vi får innsyn i mappa

Foreldrene gir sitt samtykke til innsyn. Moren drøyde noe, fordi hun mener datteren bør bli gitt innsyn i kraft av å være seg selv. Jeg gjør en avtale med Siv om å få låne mappen, for å kvalitetssikre historien hennes. Når 24-åringen kommer med mappen, viser det seg at kommunens henvisning til manglende partsrettigheter ikke kan stemme. Alder og type saker stemmer ikke med grunnlaget kommunen oppga for å nekte dokumentinnsyn. Dermed endrer problemstillingen seg for oss, og vi endrer fokus til enkeltpersoners innsynsrettigheter (jf. 2.4.).

Jeg tar kontakt med Holm igjen, fordi vi fortsatt ikke er enige i kommunens og fylkesmannens avgjørelse. Når Holm hører kommuneadvokaten har gitt avslag uten å se mappen selv, er hun enig med oss i at han har dårlige rutiner. Kommuneadvokaten medgir at han burde ha satt seg bedre inn i saken. 20. august publiserer vi at saken vår nå blir tema i Stortingets spørretime, sammen med de manglende undersøkelsene fra kommuneadvokatens side, og kritikk fra Kristine Holm og Nils E. Øy. Tittelen på side 6 og 7 er : **Innsynsnekt tas opp i Stortinget**

4.3. Den opprinnelige historien

27. august kan vi endelig trykke historien vi egentlig var ute etter. Den gir oss svar på min opprinnelige problemstilling, jf. punkt 2.1. og 2.2.

Tittelen på side 2 og 3 er : **Savnet fagfolk med engasjement**

4.4. Kritikk av dekingen

28. august svarer barnevernleder Berit Kvanvik i leserbrevform på kritikken hun har fått av ekspertene vi har snakket med, og mener at vi ikke har opplyst om hvor servicevennlig etaten er overfor de unge dette gjelder – det kan virke som om saken ikke gjelder myndige personer.

<http://www.sb.no/article/20080828/LEDER/569579569>

“Sandefjords Blad og dokumentinnsyn

Sandefjords Blad har i det siste hatt to artikler om dokumentinnsyn i barnevernsmapper knyttet til en aktuell sak som kommunen har hatt til behandling. I den forbindelse har avisen blant annet kommet med påstander om at kommuneadvokaten ikke har gjort "jobben sin" og at barnevernet og senere fylkesmannen i klagesak har tatt feil med hensyn til den rettslige vurderingen av denne saken.

Alt dette er feil og basert på feil faktum i saken. Den aktuelle saken består av to saker, en barnevernssak som ble avsluttet før vedkommende som ba om innsyn var fylt 15 år, og således ikke var part i saken, hvilket er en rettslig forutsetning for å få innsyn. Saken ble riktignok avsluttet i mars 1999 bare noen måneder før hun fylte 15 år. Men reglen er da at foreldrene må samtykke dersom dokumentene skal utleveres. Barnevernstjenesten tilskrev foreldrene for å få slikt samtykke, men bare en av disse samtykket i første omgang. Senere samtykket også den andre av foreldrene. Dette løste saken og viser at kommunen i slike saker er opptatt av åpenhet og service. Dette var kjent for Sandefjords Blad og burde ha kommet fram i reportasjen.

Etter at den første aktuelle barnevernssaken var avsluttet oppsto det nye problemer for ungdommen/ familien som førte til at det ble iverksatt frivillige tiltak etter barnevernlovens regler. Det må bero på en misforståelse når det i avisen hevdes at den involverte ungdommen ble nektet innsyn i dokumentene fra denne saken. Alle ungdommer som har fylt 15 år har i tillegg til foreldrene rett til innsyn i dokumentene. Ved henvendelse til barnevernstjenesten vil de få kopier av de dokumentene barnevernstjenesten har i sine arkiver knyttet til egen person/sak. Dette skjedde også i denne saken.

Avslutningsvis vil vi påpeke at det ikke er barnevernstjenesten i Sandefjord som bestemmer hvordan innsynsretten i barnevernssaker skal praktiseres. Dette er det klare regler for selv om de kan virke noe firkantede i forhold til ungdommer som ønsker innsyn i saker avsluttet før de fylte 15 år. Vi har heller ikke noe imot endringer i disse reglene som gjør det lettere for ungdom i få innsyn i "mappa si", men inntil videre må vi praktisere taushetspliktreglene slik de er. Brudd på taushetsplikt er straffbart og det er derfor ikke anledning til å praktisere utvidet innsyn.

Berit Kvanvik

Konstituert leder av barnevernstjenesten.”

29. august svarer vi på kritikken fra henne på lederplass, og forsøker å få fram at det er eksperters syn vi har formidlet, samt at dette gjelder myndige personer som ønsker informasjon om seg selv: <http://www.sb.no/article/20080829/LEDER/153221647>

“Sandefjords Blad og dokumentinnsyn

av [Marianne Henriksen](#)

Berit Kvanvik, konstituert leder av barnevernstjenesten, kom i et leserbrev i torsdagsavisen med kritikk av avisens dekning av sakene om 24-åringen som ikke fikk innsyn i sin egen mappe. Med bakgrunn kunnskapen vår om saksforholdene mener Sandefjords Blad at det er på sin plass med en presisering for leserne.

Jeg er journalisten bak sakene og vil belyse prosessen rundt ønsket om innsyn. En prosess som Kvanvik mener ikke kom tilstrekkelig fram i mine reportasjer.

En 24-år gammel kvinne ville fortelle sin historie. For å kunne publisere denne og liknende saker må vi dokumentere historien fra flere kilder. Jeg tok først kontakt med kommuneadvokat Ivar Otto Myhre og spurte om det var problematisk å få innsyn. Jeg definerte ikke hvilke av de sakene som berørte kvinnen jeg ønsket innsyn i, men ytret et generelt ønske om å få de opplysningene det var mulig å gi ut om henne fra barneverntjenesten.

Kommuneadvokaten svarte at det kun var å henvende seg til barneverntjenesten. På forespørsel ville etaten da kunne gi innsyn i de opplysningene som det var juridisk mulig å gi ut. 24-åringen fritok kommunen for taushetsplikt overfor Sandefjords Blad, slik at vi kunne fremme et formelt ønske om innsyn. Svaret fra Kvanvik og Myhre var da at barn under 15 år ikke er parter i saken i henhold til Barnevernloven § 6 -3. De mente 24-åringen måtte innhente foreldrenes samtykke.

Moren drøyde med å gi sitt samtykke, fordi hun ville at datteren skulle få innsyn i kraft av å være seg selv, som en myndig kvinne.

Da Fylkesmannen ga kommunen medhold, signerte moren papirene som ga 24-åringen innsyn.

Med innsyn i mappen kommer det klart fram at kvinnen på tidspunktene mange av sakspapirene i mappen skriver seg fra, var godt over 15 år. Tre måneder etter at hun fylte 16 år kan vi lese at hennes sak anses som avsluttet fra barnevernets side.

På direkte spørsmål til Myhre om hvorfor vi ikke fikk innsyn på bakgrunn av dette innrømmet han at 24-åringen nok burde ha fått delvis innsyn - i alle fall i sakene som pågikk etter at hun fylte 15 år. På spørsmål om hvor godt han hadde satt seg inn i saken før han nektet innsyn, fortalte han at hans kunnskap om 24-åringens saker hos barneverntjenesten baserte seg på barnevernlederens innføring. Han hadde ikke åpnet mappen til kvinnen, men sett den.

Kvanvik mener avisen kom med påstander om at kommuneadvokaten ikke har "gjort jobben" sin. Det var generalsekretær Nils E. Øy i Redaktørforeningen som kommenterte kommunens behandling i denne saken 15. august:

- Det er klanderverdig at ikke kommuneadvokaten setter seg skikkelig inn i en sak han skal behandle innsynskrav på, uttalte Øy. Sekretær og jurist i offentlighetsutvalget, Kristine Holm, kom også med uttalelser som kan tolkes som en kritikk, da hun mente kommunen burde endre rutinene sine.

Kvanvik bruker gjentatte ganger betegnelsen ungdom på 24-åringen. I mine øyne er hun en myndig og voksen person. Saken kunne like gjerne dreid seg om en betydelig eldre person, med gjenlevende foreldre.

Et ønske om innsyn som dokumentasjon i en reportasje endret seg til et ønske om få prøvet kommunens praksis og finne ut om man har krav på opplysninger som handler om en selv, uavhengig av om man var over eller under 15 år da sakene pågikk.

Slik det har kommet fram i reportasjene, er ekspertise utenfor kommunen og fylkeskommunen entydige i sine vurderinger. De mener at man burde få innsyn i opplysninger som omhandler en selv, uavhengig av alder.

Dersom det foreligger taushetsplikt er det riktig å holde tilbake opplysninger. I dette tilfellet er ekspertene ikke enige i hvordan kommunen forstår regelverket og i tvil om kommunen handler i tråd med loven ved å holde tilbake opplysninger. Ekspertene er også helt klare på at hun burde fått innsyn i sakene der hun var over 15 år.”

4.5. Det skjer igjen

Som følge av at Vestfold fylkeskommune vil innføre en oppreisningsordning for tidligere barnehjemsbarn, ønsker en av mine kilder i barnehjemssaken innsyn i mappen sin hos barnevernet i Sandefjord. Han er 35 år, og har ikke hatt kontakt med moren i voksen alder. Hun overlot ansvaret for ham og broren til barnevernet da han var tre år gammel. Når han nå ber om mappen, må hun kontaktes for samtykke før han blir gitt innsyn. Her tar jeg kontakt med sekretariatslederen på oppreisningskontoret i Rogaland, kommuneadvokaten i Drammen og barnevernlederen i Tønsberg. Alle forteller om en mindre restriktiv praksis. Når jeg konfronterer kommuneadvokaten med det, svarer han at barnevernsetaten i Sandefjord har hatt en for streng innsynspraksis, og at han skal ta dette opp med dem. Deretter gis 35-åringen fullt innsyn, med en beklagelse fra barnevernet i Sandefjord. Jeg har dermed fått svar på 2.4. og 2.5 – tror jeg.

Da publiserte vi saken **Bosted avgjør innsyn**:

<http://www.sb.no/article/20090210/NYHETER/974999414>

Etter denne publiseringen blir jeg kontaktet av en 34-åring som forteller at han ikke har merket noe til at Sandefjord kommune har endret sin praksis, altså har jeg likevel ikke fått svar på hva som må til for at kommunen skal gjøre det, jf. 2.5. Historien til 34-åringen går ut på at han gjennom sin advokat i over ett år har forsøkt å få tilgang til hele mappa si. Han forteller om overgrep fra barndommen, utført av faren, noe moren hans bekrefter. Advokaten hans bekrefter hans versjon av innsynskampen. Nå kommer stortingspolitiker André Oktay Dahl (H) virkelig på banen, og sender 9. mars et krav om reaksjon til statsråden i Justisdepartementet.

10. Mars publiseres saken med tittelen: **Nektes å lese sin egen mappe**

<http://www.sb.no/article/20090310/NYHETER/479031918/1158>

34-åringen kontakter meg sammen med 24-åringen Tone-Merethe Andersen, som ble gitt fullt innsyn i sin barnevernsmappe av Sandefjord kommune, og dermed beviser ulik praksis innenfor samme kommune. Det fører til ny sak, med tittel: **Han nektes, hun får ja**

<http://www.sb.no/article/20090321/NYHETER/217758123>

Etter dette medgir kommuneadvokat Ivar Otto Myhre at han har et annet syn enn barnevernet på innsynspraksisen. Det kommer fram i denne artikkelen: - **Burde gitt innsyn**

<http://www.sb.no/article/20090313/NYHETER/759080708>

Mandag 20. April kommer svaret på Sivilombudsmannens spørsmål til Barne- og likestillingsdepartementet, som nå har vært til behandling hos lovavdelingen i Politi- og Justisdepartementet. Det viser at det ikke er behov for lovendring, lovens tekst er at innsyn skal gis til alle som ønsker å få full innsikt i sine egne barnevernssaker. Sandefjord kommune har tolket loven feil, og lagt et brev fra 1999 til grunn for sin innsynsnekt. Nå er denne praksisen vurdert som feil, og føringer blir sendt ut til alle kommuner, fylker og etater som har med barnevern og sosiale saker å gjøre. Dette publiseres 21. April: **Må gi fullt innsyn**

<http://www.sb.no/article/20090421/NYHETER/552827274>

5. Borring i byråkratiet

Selv om vi ikke publiserte noe mer om innsynssaken til 24-åringen Siv på over fem måneder, jobbet jeg likevel videre med den, og kommet over liknende saker. I 2009 avdekket vi, som nevnt over, at en fikk fullt innsyn der andre ble nektet, og at andre kommuner ikke har lik praksis som Sandefjord.

Når jeg begynner å lese mer i mappen til Siv, finner jeg flere ankepunkter (se punkt 5.1.) i forhold til barnevernlederens forklaringer til hvorfor vi ikke kunne gis innsyn. Vi finner ut at begrunnelsene vi fikk for innsynsnekt, ikke kan stemme med hvorfor vi ble nektet innsyn. Derfor ble det en ekstra runde der Fylkesmannen ba kommunen om en redegjørelse. Vi sendte denne forespørselen til rådgiver Kristine Palm hos fylkesmannen:

1: Hvor godt ble dere satt inn i saken på forhånd? Hvordan er rutinene?

2: Ville dere vurdert innsynssaken annerledes dersom dere visste at hun var over 15 år da de siste vedtakene ble fattet, og da hennes saker ble avsluttet hos barneverntjenesten?

5.1. Forklaringene stemmer ikke

I sitt svar til oss forklarer fylkesmannen 10. september om redegjørelsen fra kommunen som følge av våre spørsmål og medieoppslagene har kommet med. Det redegjøres om to ulike saker, der den ene var fra før Siv fylte 15, den andre fra senere. Her står det at Siv hele tiden har hatt fullt innsyn i saken fra etter hun fylte 15 år, noe som ikke stemmer med virkeligheten.

Det vises også til at det var snakk om frivillige hjelpetiltak.

Det får jeg ikke til å stemme med hva innholdslisten i mappen til Siv tyder på. Verken når det gjelder antall saker, eller i forhold til alderen til Siv. I bakhodet har jeg min egen, presseforbundets og stortingsrepresentantens tanke om at man som myndig uansett bør bli gitt innsyn i saker som gjelder en selv, uavhengig av alder da sakene pågikk.

I listen over saker i mappen hennes fra etter hun fylte 15 år 4. juni 1999 finner jeg en vedtak som tydelig forteller at Siv ble utsatt for tvangstiltak, og at det ikke kun var snakk om frivillige hjelpetiltak slik vi har fått opplyst. Dette viser at kommunens begrunnelse ikke holder mål.

5.2. Hvordan finner vi ut hva som er riktig?

Vi har med hjelp fra Kristine Holm i Offentlighetsutvalget i Norsk Presseforbund klaget kommunen inn for Sivilombudsmannen (SOMB). Her ble fokuset innsynsnekt, som er det største spørsmålet og som rammer mange, mens barnevernets feilvurderinger i forhold til tvang og alder ble ansett som et engangstilfelle og som en annen type sak. Denne jobbes det videre på separat.

Med bakgrunn i at foreldrene samtykket til innsyn, slik at kommunen til slutt har gitt det, sendte SOMB saken videre til Barne- og likestillingsdepartementet (BLD).

BLD sendte saken til vurdering av lovavdelingen i Politi- og Justisdepartementet. Dette ringer saksbehandler i BLD, Jan Faller, og forteller meg i slutten av mars. Han vil at jeg skal forstå at saken tas alvorlig i BLD.

20. april kommer svaret. Sandefjords praksis blir ansett som feil, og føringer for hvordan loven skal tolkes og praktiseres blir sendt ut til alle kommuner, fylker og etater som har med barnevern og sosiale saker å gjøre. Brevene er vedlagt denne rapporten.

6. Konsekvenser

Sivilombudsmann Arne Fliflet skriver til BLD den 17. 04.2009 at Justisdepartementets lovavdeling har vurdert praksisen om partsinnsyn i barnevernssaken til Siv. Etter lovavdelingens syn har forholdene kommunen pekte på ingen betydning for retten til innsyn. Lovavdelingen konkluderte med at gjeldende praksis på området må endres. BLD har opplyst i sitt brev til SOMB at alle forvaltningsorganer som saken er relevant for vil bli orientert om lovavdelingens konklusjon, og hva dette for dem. Heretter skal det gis innsyn når myndige personer spør om tilgang til egne mapper.

7 kilder, åpne og skjulte

24-åringen "Siv"

Moren til 24-åringen

Vigdis Hegg, sosiallærer og spesialpedagog

Kristine Holm, Presseforbundet

Nils E. Øy, Norsk redaktørforening

Ivar Otto Myhre, kommuneadvokat

Berit Kvanvik, barnevernleder

Storingsrepresentant André Oktay Dahl

Morten Istre, lokalpolitiker og medlem av HS-utvalget, Arbeiderpartiet

Vidar Andersen, lokalpolitiker og leder av HS-utvalget, Fremskrittspartiet

Barneombud Reidar Hjermann - han ble omtalt anonymt.

Hjermann var psykologen som tok i mot "Siv" på sentralsykehuset, og fulgte henne i årene etter. Han kunne ikke uttale seg i denne saken.

Saksbehandler hos barneombudet

Yngve Kveine i barne- og likestillingsdepartementet

To tidligere barnehjemsbarn

Morten Nyborg, tidligere barnehjemsbarn

Sekretariatsleder for oppreisningsordningen i Rogaland, Hanne Årstad

Barnevernsleder Petter Andersen i Tønsberg kommune

kommuneadvokat Finn Krog i Drammen kommune

34-åringen med overgrepshistorien

Anne Hoel, 34-åringens advokat

34-åringens mor

Tone-Merethe Andersen, 24-åringen som ble gitt innsyn

Wenche Figenschow, forfatter og ansatt i en Forebyggende barnevernstilling v/Forebyggende helsetjenester i Tromsø kommune

Jan Faller, saksbehandler i Barne- og likestillingsdepartementet

7.1. Skriftlige kilder:

Loggboken til Vigdis Hegg i perioden Siv var hennes elev

Mappen til Siv

Saksinformasjon fra arbeidet med "Barnehjemssaken i Sandefjord"

www.offentlighet.no

Offentlighetsloven

Barnevernloven

Forvaltningsloven

8. Personlige erfaringer

Det nytter å stille spørsmål ved kommuneadministrasjonens avgjørelser, selv om kommunen får medhold hos fylkesmannen. Ved å forfølge saken kontinuerlig kan vi oppnå noe, selv om det ikke blir den store nyhetssaken så snart som man skulle ønske. Tålmodighet førte her til resultater. Når saken følger deg over tid, får nye innfallsvinkler og ideer godgjort seg. Nye måter å angripe saken på utvikles, som igjen kan drive den videre og til slutt munne ut i endringer som kan munne ut i varige endringer – som her hvor innsynsnekt ender i åpenhet.

Jeg har fått svar på alle mine problemstillinger (jf. Punkt 2), og endret forholdene til de som ønsker innsyn i mappene sine.

En erfaring jeg har gjort meg i ettertid, er at relevante organer ikke har gjennomført praksisendringen BLD påla dem. Det kom fram i en sak i Dagbladets lørdagsmagasin, der forfatteren Amal Aden forteller om sin kamp for innsyn i sin barnevernsmappe. Hun har bekreftet dette for meg i ettertid. Viser det at en lokalavis som formidler ikke når langt nok, at BLD ikke har vært tydelige nok, eller at informasjonen ikke flytter seg fra ledernivå og ned til skrankene i barnevernsetatene rundt omkring? Det er en annen side av min erfaring fra saken, som jeg med en nominering til SKUP-prisen har et håp om at blir kjent utover Vestfolds grenser.

Marianne Henriksen

journalist

Sandefjords Blad, 15. januar 2010

Sivilombudsmann Arne Fliflet
Stortingets ombudsmann
for forvaltningen

Besøksadresse
Akersgata 8, inngang Tollbugata
Postadresse
Postboks 3 Sentrum, 0101 Oslo

Telefon 22 82 85 00
Grønt nummer 800 80 039
Telefaks 22 82 85 11
postmottak@sivilombudsmannen.no

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

SOM

Vår referanse
2008/2663

Deres referanse

Dato
17.04.2009

PARTSINNSYN I BARNEVERNSAK

Det vises til Barne- og likestillingsdepartementets (BLD) brev 6. april 2009 i en sak som gjelder tolkning av barnevernloven § 6-3 annet ledd. Konkret gjelder saken hvorvidt en person som har fylt 15 år har rett til partsinnsyn i egen barnevernsak, dersom saken ble avsluttet før vedkommende fylte 15 år.

Etter en konkret henvendelse hit fra Norsk Presseforbund, ble saken tatt opp på generelt grunnlag med BLD, som forela problemstillingen for Justisdepartementets lovavdeling. I brev 23. mars 2009 konkluderte lovavdelingen med at forvaltningslovens regler om partsinnsyn også omfatter saker etter barnevernloven. Etter lovavdelingens syn har det ingen betydning for retten til innsyn om saken er avsluttet før eller etter at vedkommende fylte 15 år. Lovavdelingen konkluderte med at gjeldende praksis på området må endres.

BLD opplyser i sitt brev hit at alle forvaltningsorganer som saken har relevans for nå vil bli orientert om lovavdelingens konklusjon og hva dette innebærer for retten til innsyn i barnevernsaker.

Saken gir etter dette ikke grunn til ytterligere fra min side.

Arne Fliflet

Kopi: Offentlighetsutvalget i Norsk Presseforbund

